

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาสุขภาพเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา ศึกษายุทธศาสตร์และผลการใช้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสุขภาพเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 5 คน อาจารย์ฝ่ายปกครอง จำนวน 15 คน นักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 45 คน และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม เก็บข้อมูลและวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการอนุมานรวมทั้งใช้กระบวนการอภิปรายกลุ่มแบบ Focus Groups เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาแสดงความคิดเห็นและทัศนะของตน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ร้อยละของแบบสอบถาม สรุปผลจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การศึกษาเอกสาร และการสังเกตพฤติกรรมทั่วไปของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

สรุปผล

ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาสุขภาพเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ สืบจากประชากรนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพเสพติด จำนวน 45 คน ส่วนใหญ่มาจากการทดลองใช้ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 สาเหตุของปัญหาสุขภาพเสพติดมาจากการเที่ยวกลางคืน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 48.89 สาเหตุของปัญหาที่มาจากอาการขาดทักษะชีวิตที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ขาดทักษะการปฏิเสธ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 สาเหตุของปัญหาที่มาจากสภาพครอบครัวที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ บิดา มารดา หย่าร้างกัน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 สาเหตุของปัญหาที่มาจากสัมพันธภาพในครอบครัวที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ บิดา มารดา ไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

สาเหตุของปัญหาที่มาจากสภาพเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ครอบครัวมีฐานะปานกลาง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 64.45 สาเหตุของปัญหาที่มาจากสภาพสังคมที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ อยู่ในแหล่งที่หาซื้อได้ง่าย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 51.11 และสาเหตุของปัญหาที่มาจากปัญหาอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ขาดงบประมาณที่ใช้ดำเนินการป้องกัน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 51.11

ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ การเตรียมยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา ประธานคณะกรรมการป้องกัน และแก้ปัญหาพร้อมทั้งคณะกรรมการบริหารทุกฝ่ายได้ร่วมกันวางแผน สำรวจปัญหาและสาเหตุของปัญหา จากนั้นได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ยึดนโยบายและแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษา

ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จังหวัดเชียงใหม่ นำนโยบายการป้องกันแก้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา ผู้ปกครอง โดยกำหนดไว้ 4 ยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างทักษะชีวิต จัดค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับนักเรียน

ทุกชั้นปี มีวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกช่วยฝึกทางด้านระเบียบวินัย จัดเผยแพร่ความรู้ต่อต้านยาเสพติด จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดและการป้องกันแก้ไข จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยให้นักเรียนที่มีสติวิชาเรียน 10 ครั้งขึ้นไป เข้าร่วมกิจกรรม โดยฟังการบรรยายความรู้จากพระวิทยากร จัดให้มีกิจกรรมดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดคลินิกคนขาดเรียนให้นักเรียนที่ขาดเรียนและมาสายวันต่อวัน แบ่งการดูแลเป็นระดับชั้นปี มีอาจารย์ประจำคลินิกช่วยซักถามสภาพจิตใจ ระบบการดูแลช่วยเหลืออีกระบบหนึ่ง คือ การให้นักเรียนมารายงานตัว มีสมุดบันทึกประจำวันนักเรียนเพื่อบันทึกพฤติกรรมขณะที่อยู่บ้าน และโรงเรียน มีผู้ปกครองและอาจารย์ฝ่ายปกครองของโรงเรียน สัมภาษณ์และบันทึกการพบพฤติกรรมทุกวัน จัดให้มีกิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานสาธารณสุข ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต 10 จังหวัดเชียงใหม่ โรงพยาบาลสวนปรุง ดำเนินงานตามกระบวนการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และกิจกรรมป้องกันแก้ปัญหา ยาเสพติดตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน จัดเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง โดยอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ฝ่ายปกครองรวมทั้งอาจารย์ฝ่ายติดตาม

นักเรียน ประสานติดต่อกับผู้ปกครอง จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนในวันปฐมนิเทศ และประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จัดประชุมผู้ปกครองรายกลุ่มและรายบุคคล เพื่อประสานการดูแลพฤติกรรมมาเรียนและพฤติกรรมทั่วไป จัดกิจกรรมโรงเรียนสีขาวและกิจกรรมงาน To Be Number One โดยมีสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เข้าร่วมจัดนิทรรศการและ กิจกรรมบนเวทีอย่างต่อเนื่อง และจัดนักเรียนแกนนำด้านยาเสพติด โดยมีการอบรมนักเรียนแกนนำที่มาจากตัวแทนนักเรียนทุกระดับนำไปขยายผลในสถาบันการศึกษา จัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพจิตของโรงเรียน โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก อาทิเช่น สำนักงานสาธารณสุข เทศบาลตำบล ช้างเผือก และสถานีตำรวจภูธรตำบลช้างเผือก

3. ยุทธศาสตร์การสร้างสิ่งแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด รมรื่น สวยงาม เอื้อต่อการเรียนการสอนและการบริหาร จัดให้นักเรียนที่มาโรงเรียนสายให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณอาคารสถานที่ มีอาจารย์ในแผนกเป็นที่ปรึกษาและสร้างจิตสำนึกในการดูแลสิ่งแวดล้อม จัดเผยแพร่ความรู้ในการดำรงชีวิต จัดบรรยายกาสิ่งแวดล้อมให้เป็นครู ที่พูดไม่ได้ เสริมสร้างแนวคิดทางปัญญาให้นักเรียนนำไปเป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

4. ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษา มีการประสานกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนและหลังการบำบัดรักษา โดยให้นักเรียนมารายงานตัวทุกวัน เพื่อสังเกตพฤติกรรมจนจบการศึกษา จากการติดตามพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี รักความก้าวหน้า มุ่งหวังจบการศึกษา และมีอนาคตที่ดี

ผลการใช้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา จากผลการใช้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างทักษะชีวิต ผู้ลอง ผู้เสพ ผู้ติด จากเดิม จำนวน 45 คน ได้รับความรู้ ความเข้าใจ การเสริมสร้างทักษะชีวิต เข้าร่วมการอบรมพัฒนาโครงการทำความดีเพื่อ แผ่นดินและหมู่บ้าน ผลการใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน มีการประสานงานระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยมีการเยี่ยมบ้านและเชิญผู้ปกครองมาประชุมเพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ปัญหาสุขภาพจิตร่วมกันเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้จำนวนผู้ลอง ผู้เสพ ผู้ติด ลด ละ และเลิก ตามลำดับ ผลการใช้ยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อม นักเรียนให้ความร่วมมือในการรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนหรือทุกพื้นที่ที่ทำงาน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสะอาดเป็นระเบียบ สวยงาม มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการบริหาร และผลการใช้ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษา มีนักเรียนที่

หลังจากการบำบัดรักษามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในทาง ที่ดีขึ้น ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

จากการใช้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา ยาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน โปลิเทคนิคลานนา ติดตามผลจากกลุ่มเสี่ยง จำนวน 45 คน ประกอบด้วย ผู้ทดลอง 35 คน ผู้เสพ 6 คน ผู้ติด 3 คน และผู้ค้า 1 คน ได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิต สร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี และได้รับการบำบัดรักษา โดยติดตามข้อมูลอย่างต่อเนื่อง พบว่า นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาด้านการทดลองใช้ยาเสพติด การเสพยาเสพติด การติดยาเสพติด จำนวน 44 คน มีพฤติกรรมลด ละ เลิก และไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาด้านการค้ายาเสพติด จำนวน 1 คน ได้มอบให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองดำเนินการตามกฎหมาย

อภิปรายผล

ผลการศึกษามีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายดังนี้ ปัญหาของยาเสพติดของนักเรียน โรงเรียน โปลิเทคนิคลานนา มีปัญหาเกิดจากการทดลองยาเสพติดเป็นปัญหาที่พบมาก เนื่องจากนักเรียนอยู่ในวัยอยากรู้ อยากรอง และการคบเพื่อน ซึ่งอยู่ในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อรวมทั้งนักเรียนที่รับเข้าศึกษาจะรับมาจากทุกอำเภอ จากการอบรมก่อนรับสมัคร เคยทดลองเสพยาตั้งแต่อยู่ในโรงเรียนเดิม พอมาพบเพื่อนกลุ่มใหม่ในชั้นเรียนก็ได้มีการแนะนำให้ใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ วรธยานุจร (2538 : 68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “นโยบายของรัฐในการแก้ไขปัญหาค้าใช้ยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีของเด็กรุ่นใหม่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เด็กรุ่นใหม่ใช้สารเสพติดมาจากสาเหตุหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาครอบครัว เพื่อนชักชวน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อยากรอง อยากรู้ การผิดหวังใน เรื่องส่วนตัว รูปแบบการเสพมีทั้งดม กิน ฉีดเข้าสู่ร่างกายทางกล้ามเนื้อ

สภาพปัญหาของยาเสพติดโรงเรียน ประกอบด้วย การทดลอง การเสพ การติด และการค้า โรงเรียนดำเนินงานโดยมีคณะกรรมการแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา โดยยึดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาจัดทำแผนงาน

โครงการ ป้องกันแก้ปัญหา ยาเสพติด พัฒนาระบบบริหารจัดการ โดยยึดวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ใช้กระบวนการบริหารในการป้องกันแก้ปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียนตามแผนป้องกันยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญตระหนักกับการวางแผนดำเนินการป้องกันแก้ปัญหา ยาเสพติด ซึ่ง อุทัย หิรัญโต (2525 : 6) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารที่ดีไว้ว่าจะต้องมีการดำเนินการบริหารที่กระทำ

หลายส่วน โดย ตัวกระทำต่าง ๆ ดำเนินการต่อเนื่องกันไปตามลำดับ และพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกัน แต่ถ้า การกระทำหรือตัวกระทำส่วนหนึ่งส่วนใดบกพร่องหรือเสื่อมทราไม่ประสานสัมพันธ์กัน การบริหารก็จะไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นกระบวนการบริหารตลอดจนหลักและวิธีการบริหารต้องดำเนินการอย่างมีขั้นตอน มีการวางแผนที่ดี ปฏิบัติต่อเนื่องกันไป มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้ร่วมงาน ซึ่งการบริหารที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารต้องกระทำตามกระบวนการอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งควรมีการกำหนดขั้นตอนในการบริหาร ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 68) ได้กำหนดขั้นตอนการบริหารออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) การวางแผน 3) การดำเนินการตามแผน 4) การประเมินผล จากแนวคิดต่าง ๆ ทำให้เห็นว่ากระบวนการบริหารอย่างน้อยจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายการวางแผน การจัดองค์การ การอำนาจการ การจัดสรรทรัพยากร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผล รวมทั้งการกระตุ้นหรือจูงใจ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน ปัญหามาจากตัวนักเรียนที่มาจากครอบครัว เพื่อน เทียบกลางคืน ขาดทักษะชีวิต สภาพครอบครัว บิดา มารดาหย่าร้าง ทำให้ไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดู และอุปสรรคทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งขาดงบประมาณในการดำเนินงานป้องกัน เนื่องจากวัยรุ่นไม่สามารถปรับตัวต่อปัญหาในชีวิตประจำวันของตนเองได้ จึงหาทางออกด้วยการกระทำที่นำความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง ครอบครัว สังคม เป็นปัญหาที่พบในวัยรุ่นมากที่สุด สัมพันธ์กับงานวิจัยของ ลาดทองใบ ภูอภิรมย์ (2530 : 8-10) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทของครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติด” เพื่อศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนลักษณะความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ว่ามีความเกี่ยวกับการเสพติดของเด็กเพียงใด โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 ประจำปีการศึกษา 2528 ของโรงเรียนรัฐบาลสหศึกษาในกรุงเทพมหานคร 7 โรงเรียน จำนวน 667 คน ผลการวิจัย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบสนับสนุน และทัศนคติของเด็กต่อการควบคุม สื่อมวลชนของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภูมิรู้ด้านทันการเสพติด 3 ด้าน คือ จะมีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเสพติดมากกว่า ปฏิเสธการชักจูงจากเพื่อนมากกว่า และเด็กประเภทนี้จะมีความใกล้ชิดกับยาเสพติดน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และแบบให้การสนับสนุนน้อย

ขั้นดำเนินงานยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน โรงเรียน โปไลเทคนิค ลานนา พบว่า มีการวางแผนเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาสุขภาพจิต โดยยึดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการป้องกันแก้ปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบและจัด โครงการ/กิจกรรมป้องกันแก้ปัญหาสุขภาพจิต ตามนโยบายการป้องกัน

แก้ปัญหาหาสาเหตุของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บัวจันทร์ สุ
 วัฒนานันท์ (2542 : 63) ในด้านวางแผนให้นานโยบายของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์ มีการตั้ง
 ผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสีขาวทั้งนี้เพราะเป็น
 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ตามแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดใน
 โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นในขั้นของการวางแผนนั้นผู้บริหารต้องวางแผนโดยขอ
 ความร่วมมือจากฝ่ายกิจการนักศึกษาช่วยกันดำเนินการจัดทำแผนที่เป็นระบบและมีแบบแผน
 สามารถนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งแผนงานนั้นควรมีการติดตามกำกับ ดูแล มีการปฏิบัติตามแผนที่
 กำหนดไว้อย่างจริงจังจึงจะก่อให้เกิดผลสำเร็จได้ซึ่ง วิทย์ เทียงบุญธรรม (2531
 : 282) ได้กล่าวถึงข้อที่ต้องคำนึงในการวางแผนการป้องกันการใช้จ่ายในทางที่ผิดไว้สอดคล้องกัน
 ว่า ต้องมีผู้รับผิดชอบส่วนของโครงการป้องกันยาเสพติดนี้อย่างเด่นชัด ตั้งแต่การวางแผน การ
 ประสานงานกันระหว่างกลุ่มและหัวหน้างาน

ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาหาสาเหตุของนักเรียน โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา ผู้บริหาร
 ได้กำหนดนโยบายการป้องกันแก้ปัญหาหาสาเหตุของโรงเรียน โดยยึดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
 ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันแก้ปัญหาหาสาเหตุแก่คณะครู อาจารย์ ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับ
 การบำบัดรักษา และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับผู้ทดลอง ผู้เสพ ผู้ติด และผู้ค้า โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่
 ครูเกี่ยวกับการป้องกันแก้ปัญหาหาสาเหตุ และวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในขอบข่าย
 เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การควบคุมพฤติกรรม และแก้ปัญหาหาสาเหตุของนักเรียน โดยส่วนใหญ่
 อาจารย์ ฝ่ายปกครองจะเป็นคณะกรรมการดำเนินการรับผิดชอบ อาจารย์ที่ปรึกษาทุกคนมีส่วนร่วม
 ร่วมในการวางแผนงานต่าง ๆ ผู้บริหารเป็นผู้เฝ้าระวังให้คำปรึกษาในการดำเนินการ โรงเรียนมีการ
 กำหนดให้มีการเข้าค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิต การดำเนินการส่วนใหญ่โรงเรียนได้รับการสนับสนุน
 จากหน่วยงานภายนอกโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนทุกคนมีความเข้าใจ ให้ความร่วมมือโดยทั่วหน้า
 นอกจากนั้น โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยจัดตั้งชมรมคนรักสุขภาพ เพื่อควบคุม
 และแก้ปัญหาหาสาเหตุและมีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาหาสาเหตุ มีการจัด
 กิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมทักษะชีวิต กิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ปัญหา
 ยาเสพติดในสถานศึกษา (To Be Number One) ของทุกกรมหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริ
 วัฒนาพรวดี กิจกรรมวันพลังสีขาว (White Power Day) ทิชากร กัณหา (2540 : 67) ได้
 กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติดควรอยู่ในรูปของคณะกรรมการ ประกอบด้วย
 ผู้บริหาร ครู อาจารย์ มีสมาคม ผู้ปกครอง ควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้และจัดป้ายนิเทศการ
 สอน ควรสอดแทรกในทุกรายวิชา การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น ครู อาจารย์ทุกคนช่วย
 สอดส่องพฤติกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและส่งเสริมการนันทนาการ นอกจากนั้น

โรงเรียนได้รณรงค์และเผยแพร่ความรู้เรื่องการควบคุมและแก้ปัญหายาเสพติด โดยจัดป้ายนิเทศ
 อบรมให้ความรู้แก่นักเรียน ดังที่ ปวีณา ศรีบูรณ์ (2539 : 28) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการ
 ดำเนินงานป้องกันยาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการใน
 กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกัน ยาเสพติดในโรงเรียน ส่วนใหญ่จะมี
 คณะกรรมการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน มีการวางแผนการดำเนินงาน มีการนิเทศประเมินผล
 การดำเนินงาน มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา ยาเสพติด มีการจัดกิจกรรมเสริม
 ความรู้เรื่องยาเสพติด ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นอกจากการจัดป้ายนิเทศ โรงเรียนได้จัดให้มี
 อาจารย์เวรตรวจตราบริเวณหน้าสถาบันตอนเลิกเรียน และตรวจตรา ดูแลสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะ
 เป็นสถานที่ เริงรมย์ และหอพักในจังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่ใช่หอพักในกำกับของทางโรงเรียน เพื่อ
 ป้องกันมิให้นักเรียนมั่วสุมกันในเรื่องยาเสพติด หากพบนักเรียนใช้ยาเสพติดจะดำเนินการ โดย
 เชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อชี้แจงพฤติกรรมที่ทางโรงเรียนค้นพบและให้ไปบำบัดรักษา ซึ่งในการ
 ดำเนินการทางด้านปัญหายาเสพติดนั้นควรดำเนินการด้วยความรอบคอบ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ
 จิตใจของนักเรียน ซึ่งการติดยาเสพติดมาจากหลายสาเหตุ ครู อาจารย์ ควรพิจารณาในการ
 ดำเนินการอย่างละเอียดอ่อน

ผลการใช้ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา
 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้รับผิดชอบเป็นคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษากำหนด
 ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บัวจันทร์ สุวฒนพันธ์ (2542, บทคัดย่อ) พบว่า
 การจัดการป้องกันยาเสพติดมีการกำหนดสายงานการบังคับบัญชาชัดเจน และจากการศึกษา
 ครั้งนี้ พบว่า ได้มีคณะกรรมการจากภายนอกสถานศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือโรงเรียน คือ
 ผู้แทนตำรวจ ผู้แทนผู้ปกครอง ซึ่งนับได้ว่ามีการจัดรูปงานที่ดี เนื่องจากการจัดรูปงาน
 (Organizing) หรือการจัดองค์การ มีความสำคัญต่อการบริหารงาน การป้องกันยาเสพติดของ
 ผู้บริหาร โรงเรียน ดังที่คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษของ
 กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 67 – 68) กล่าวถึงการ จัดสายงานบริหารในองค์การว่า มีความสำคัญ
 อย่างยิ่งในการช่วยรวมคนและทรัพยากรที่มีอยู่ให้บังเกิดผลผลิตที่มีคุณภาพ ฉะนั้นการดำเนินงาน
 ป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษานั้นจำเป็นต้องจัดระบบงานด้านนี้ให้ถูกต้องเหมาะสม โดย
 ใช้ทรัพยากรและบุคคลที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ ซึ่งการดำเนินการจัดรูปงานของโรงเรียนใน
 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการดำเนินการ โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานนอก
 สถานศึกษาเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น ผู้แทนตำรวจ ผู้แทนผู้บริหาร ผู้แทนผู้ปกครอง
 ผู้แทนจากศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต 10 ซึ่งทำให้มีมุมมองในการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด
 ได้หลากหลายแนวทาง นับได้ว่าเป็น การบริหารจัดการที่เหมาะสม เนื่องจากมีการจัดองค์การที่

ใช้คนในท้องถิ่น ที่ท้องถิ่นซึ่งสามารถเข้าใจปัญหาและมองเห็นสภาพของท้องถิ่นได้ชัดเจน การจัดรูปงานควรมีการประสานงานอย่างต่อเนื่องระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกโรงเรียนที่เป็นคณะกรรมการ หากมิได้มีการประสานงานการดำเนินการแก้ปัญหาเสพติดก็ยังคงไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากตั้งคณะกรรมการไว้ แต่มิได้มีการประสานความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการทั้งจากหน่วยงานภายนอก และครูอาจารย์ภายใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การพัฒนาองค์กรในการควบคุมและแก้ปัญหาเสพติด พัฒนาโดยการให้การอบรมให้ความรู้ สนับสนุนงบประมาณ และให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บัวจันทร์ สุวัฒนานันท์ (2542, บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนกำลังคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่วนผลสำเร็จของการดำเนินการป้องกัน ยาเสพติดนั้นส่วนใหญ่สำเร็จตามเป้าหมาย โดยให้นโยบายไว้ว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาทาง จิตวิทยาสังคมและสุขภาพอนามัย นักเรียนที่ติดยาเสพติดเป็นผู้ป่วยที่ต้องการความช่วยเหลือไม่ใช่ ผู้กระทำผิดที่ต้องถูกลงโทษ ซึ่ง เฮเลน โนว์ลิส (Helen Nowlis, อ้างใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2525 : 61 – 66) ได้เสนอแนวคิดในการป้องกันยาเสพติดไว้สอดคล้องกันว่า รูปแบบทางสังคมวัฒนธรรมเป็นยุทธศาสตร์ในการป้องกันยาเสพติดที่ได้มาจากสมมุติฐานรูปแบบทางสังคม – วัฒนธรรม แทนที่จะมุ่งปรับคนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม คือ สังคมและวัฒนธรรม กลับเสนอแนะให้ปรับองค์ประกอบของสังคม ให้เข้ากับความต้องการของบุคคล และสถาบันต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะการศึกษานั้นควรลดความเคร่งครัดและความไม่เป็นกันเองลง มุ่งคิดถึงนักเรียนในฐานะเป็นมนุษย์มากขึ้น และรูปแบบทางจิตวิทยาสังคม เน้นความสำคัญที่ว่า การใช้ยา ไม่ใช่ยาเป็นพฤติกรรมของมนุษย์เป็นความต้องการทางด้านส่วนตัวและสังคมของเด็ก ซึ่งใช้ยาเป็นเครื่องตอบสนอง ทดแทน จึงต้องใช้ยุทธศาสตร์หลายด้านผสมผสานร่วมกันจึงจะประสบผลสำเร็จในการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด จากการศึกษาพบว่า ผลการใช้ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษาปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียนโปลิเทคนิคลานนาอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากความร่วมมือของบ้าน โรงเรียน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น ได้มีความร่วมมือป้องกันแก้ปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง และจัดกิจกรรมป้องกันแก้ปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับแนวโน้มของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง และนโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการดำเนินงานป้องกันแก้ปัญหาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนควรติดตามผลการใช้ยุทธศาสตร์ และพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกัน แก้ปัญหาเสพติดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา
2. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการป้องกัน แก้ปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
3. โรงเรียนควรสร้างความร่วมมือกับชุมชน สังคม และองค์กร เพื่อร่วมกันป้องกัน แก้ปัญหาเสพติด

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรติดตามผลการศึกษาต่อและความก้าวหน้าของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่จบการศึกษาออกไป
2. ควรศึกษาสภาพปัญหาของชุมชน สังคม ที่มีผลกระทบต่อการใช้ยาเสพติด และนำมาสร้างยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ปัญหาเสพติด